

Sygn. akt II C 862/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2014 r.

Sąd Rejonowy dla W. M. w W. II W. C.

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Robert Masznicz

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Szerszeń

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 października 2014 r. w W. sprawy

z powództwa A. M.

przeciwko pozwanemu H. M.

o zapłatę 30 600 zł

I. oddala powództwo w całości,

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu w sumie 1 217 zł (tysiąc dwieście siedemnaście złotych).

Sąd Okręgowy w W. V Wydział Cywilny Odwoławczy w dniu 12 lutego 2016 r. w sprawie o sygn. akt V Ca 1251/15 na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego dla W. M. w W. z dnia 3 listopada 2014 r., sygn. akt II C 862/13

1. oddala apelację;

2. zasądza od A. M. na rzecz H. M. kwotę 1.200 zł (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

Sygn. akt II C 862/13

Uzasadnienie wyroku z dnia 3 listopada 2014 r.

W dniu 4 kwietnia 2013 r. (data wniesienia) A. M. (Powód) wytoczył powództwo przed Sądem Rejonowym dla W. M. w W. przeciwko H. M. (Pozwany) o zapłatę kwot po 600 zł miesięcznie poczynając od miesiąca marca 2009 r. płatnych powodowi do 10-go dnia każdego miesiąca z odsetkami ustawowymi na wypadek uchybienia którejkolwiek z rat oraz o zasądzenie kosztów procesu (k. 2). Pismem z dnia 3 czerwca 2013 r. (data wpływu) Powód sprecyzował żądanie pozwu wskazując, że domaga się zasądzenia tak określonych kwot do miesiąca maja 2013 r. włącznie oraz wskazał, iż odsetki ustawowe powinny być zasądzone na wypadek opóźnienia zapłaty którejkolwiek z rat do dnia zapłaty (k. 11). Podstawę faktyczną roszczenia Powód określił pismem z dnia 28 października 2013 r. jako żądanie ekwiwalentu pieniężnego za bezumowne korzystanie z przedmiotu stanowiącego współwłasność Powoda (k. 40).

Pozwany w odpowiedzi na pozew z dnia 2 września 2013 r. (data wniesienia) wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym ewentualnego zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu zaprzeczał twierdzeniom Powoda co do korzystania ze wskazanego przedmiotu w zakresie innym niż na zasadzie gościnnych odwiedzin u drugiego współwłaściciela, tj. byłej żony Powoda (k. 19).

Do zamknięcia rozprawy w dniu 27 października 2014 r. strony podtrzymały swoje stanowiska (k. 190-193).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W okresie objętym żądaniem pozwu, tj. do maja 2013 r. włącznie, Powód oraz T. M. (1) (była żona) pozostawali współuprawnionymi do spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, stanowiącego segment w zabudowie szeregowej przy ul. (...) w W. (lokal).

(okoliczność bezsporna i udokumentowana odpisem z właściwej księgi wieczystej – k. 5)

Do dnia 30 listopada 2005 r. oboje pozostawali w związku małżeńskim. Po wszczęciu procesu rozwodowego, na czas tamtego postępowania, orzeczeniem właściwego sądu od dnia 23 lutego 2001 r. ustalono sposób korzystania z lokalu w ten sposób, że oboje małżonkowie otrzymali do wyłącznego korzystania odpowiednie pokoje i pomieszczenia (trzy sypialnie i pokój dzienny na parterze oraz pomieszczenie gospodarcze), natomiast do wspólnego korzystania pomieszczenia pozostałe (pokój jadalny na piętrze, kuchnię, łazienkę i wc). Orzekając o rozwiązaniu tego małżeństwa, właściwy sąd oddalił wnioski o ustalenie sposobu korzystania z mieszkania, pozostawiając bez rozpoznania wnioski o podział majątku.

(okoliczności bezsporne i udokumentowane wyrokami właściwych sądów – k. 21)

Postępowanie o podział majątku trwało przez cały okres objęty żądaniem pozwu i nie zostało w tamtym czasie zakończone.

(okoliczność bezsporna i udokumentowana orzeczeniami właściwych sądów – k. 29 i k. 148 i k. 173)

W okresie objętym żądaniem pozwu Powód faktycznie nie mieszkał w lokalu, natomiast był w nim i przechowywał tam własne rzeczy ruchome. W szczególności zajmował w tym celu jedną z sypialni (obok kuchni na parterze), pomieszczenie gospodarcze, schowek i garaż.

(zeznania świadka T. M. – k. 84, świadka R. B. – k. 154 oraz świadka E. S. – k. 156)

Była żona powoda (T. M. (1)) faktycznie zamieszkiwała na nieruchomości w całym okresie objętym pozwem. Zamieszkując tam, korzystała w szczególności z pozostałych sypialni oraz salonu.

(zeznanie świadka T. M. – k. 82)

Korzystała również z kuchni i łazienki oraz wc jako pomieszczeń zapewniających funkcjonalność mieszkania.

(okoliczność ustalona w drodze domniemania faktycznego zgodnie z art. 231 K.p.c.)

W okresie objętym żądaniem pozwu Pozwany pozostawał w stosunkach zażyłych i intymnych z byłą żoną Powoda. W tamtym czasie był u niej na nieruchomości i korzystał z udostępnionych mu przez byłą żonę Powoda pomieszczeń. W szczególności przebywał w pokojach nie zamkniętych przez Powoda oraz korzystał z urządzeń kuchni i łazienki. Nocował tam wielokrotnie, również przez wiele nocy z rzędu i w tym celu trzymał w lokalu niektóre rzeczy osobiste, w szczególności lekarstwa.

(okoliczność ustalona na podstawie całokształtu materiału dowodowego, w szczególności na podstawie zeznań Powoda – k. 174 i n. oraz k. 190 i n., a częściowo wywiedziona z oceny zeznań Pozwanego – k. 191 i n. oraz z oceny zeznań świadka T. M. – k. 82 i n.)

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie dowodów przedstawionych przez strony, w szczególności zgodnie z art. 244 K.p.c. na podstawie dokumentów urzędowych zaświadczających stan prawny lokalu oraz tytuły władania (k. 4 i n., k.

21 i n. oraz k. 34), jak również zgodnie z art. 299 K.p.c. na podstawie zeznań stron (k. 174 i n. oraz k. 190 i n.), a także na podstawie zeznań świadków.

Zeznania Powoda co do faktu częstych i wielodniowych pobytów pozwanego w lokalu są w ocenie Sądu wiarygodne. Powód dowiódł, że po ustaniu związku małżeńskiego poddał żonę i odwiedzającego ją Pozwanego obserwacji czynionej zarówno osobiście, jak i przy użyciu urządzeń rejestrujących obraz. Odwiedzając lokal poszukiwał i stwierdzał ślady obecności Pozwanego. Fakt takiej stałej obserwacji lokalu przez Powoda potwierdziła jego była żona oraz świadkowie R. B. (2) i E. S. (2).

Za niewiarygodne Sąd uznał zeznania Pozwanego w tym zakresie, w jakim ów starał się wykazać, że między nim a była żoną Powoda nie wystąpiła zażyłość wykraczająca poza zwykłą przyjaźń. Sąd zauważył, że wymijające były odpowiedzi Pozwanego na szczegółowe pytania zadawane w tym kierunku („nie ma to znaczenia czy byliśmy parą” – k. 192). Stwierdzenie Pozwanego, że nie byli parą „w rozumieniu partnerów-osób pozostających w nieformalnym związku” (k. 192) wskazuje, że Pozwany podkreślał raczej własne wątpliwości co do kwalifikacji prawnej pożycia intymnego z była żoną Powoda, niż wprost zaprzeczał faktowi takiej intymności. Pozwany przyznał zresztą, że mogą z była żoną Powoda „być odbierani jako para” (k. 192). Podobnie wymijające były odpowiedzi byłej żony powoda, zeznającej w charakterze świadka („nie potrafię odpowiedzieć, czy jesteśmy parą w sensie potocznym”; „nie jesteśmy partnerami w sensie prawa, pozwany nigdy mi się nie oświadczył” – k. 82). Zdaniem Sądu wymijające odpowiedzi Pozwanego i byłej żony wynikały z próby zasugerowania, że wizyty Pozwanego w lokalu – nawet jeśli częste – były krótkotrwałe, a ewentualne noclegi Pozwanego w tym miejscu były wyłącznie sporadyczne i przypadkowe („zdarza się, że nocuje po imprezach aby nie prowadzić samochodu” – k. 82). Za wiarygodne Sąd uznał natomiast zeznanie byłej żony, że Pozwany „gdy nocuje to przebywa w jednym z moich pomieszczeń” (k. 82).

Zeznania pozostałych świadków, tj. R. S. (k. 115) i P. S. (k. 117) oraz J. S. (k. 153) miały znaczenie drugorzędne. Świadkowie ci nie posiadali dokładnej wiedzy o relacji między Pozwanym a była żoną Powoda, jak też nie znali okoliczności i zakresu korzystania z lokalu przez Pozwanego.

Istotny w sprawie fakt niezamieszkiwania Powoda w lokalu oraz wyłącznego korzystania przez niego z niektórych pomieszczeń był bezsporny, a poza tym potwierdzony przez była żonę Powoda i przez wskazanych przez Pozwanego świadków.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo jest niezasadne i podlega oddaleniu w całości.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowią przepisy prawa rzeczowego, określające normy korzystania z rzeczy i normy ochrony własności oraz zasady możliwego wynagrodzenia z tego tytułu. Przepisy te stosuje się odpowiednio do korzystania z przedmiotu ograniczonych praw rzeczowych, zgodnie z art. 251 K.c.

Zgodnie z art. 195 K.c. własność tej samej rzeczy może przysługiwać niepodzielnie kilku osobom (współwłasność). Od chwili prawomocnego rozwiązania małżeństwa wspólność ustawowa między Powodem i jego była żoną uległa przekształceniu we współwłasność w częściach ułamkowych. Odpowiednie w tym przedmiocie normy nie stanowią, aby każdy ze współwłaścicieli był ograniczony do posiadania jedynie części przedmiotu wspólnego prawa. Art. 206 K.c. określa, że każdy ze współwłaścicieli jest uprawniony do współposiadania rzeczy wspólnej oraz do korzystania z niej w takim zakresie, jaki daje się pogodzić ze współposiadaniem i korzystaniem z rzeczy przez pozostałych współwłaścicieli. Oznacza to, że nawet współwłaściciel korzystający z większej części rzeczy wspólnej nie narusza reguł korzystania ze współwłasności, jeżeli daje się to pogodzić z faktycznym zakresem korzystania pozostałych współwłaścicieli. W orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz nauce prawa cywilnego słusznie zauważono, że przewidziane w art. 206 K.c. uprawnienie współwłaściciela do współposiadania polega na tym, że może on posiadać całą rzecz i w takim zakresie z niej korzystać tak długo, jak długo daje się to pogodzić z współposiadaniem i korzystaniem rzeczy przez pozostałych

współwłaścicieli (por. uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 19 marca 2013 r. sygn. akt III CZP 88/12 oraz J. Ciszewski, Komentarz do art. 206 k.c., [w:] J. Ciszewski i in., Kodeks cywilny. Komentarz, LexPolonica 2014, teza 1).

Z ustaleń faktycznych oczywiście wynika, że niezależnie od możliwych wątpliwości co do istoty związku między Pozwanym a byłą żoną Powoda, jak też co do częstotliwości i długości jego pobytów w lokalu, Pozwany zawsze przebywał tam na zaproszenie byłej żony Powoda i wyłącznie jako jej gość. W czasie takich pobytów korzystał z lokalu wyłącznie w takim zakresie, w jakim lokal udostępniała mu była żona Powoda. Jako współuprawniona do lokalu, mogła ona odpowiednio do art. 206 K.c. korzystać z lokalu w szczególności w ten sposób, że gościła u siebie osoby nie będące współuprawnionymi. Ona też wyznaczała takim osobom zakres korzystania z przedmiotu gościny. W stanie, gdy udostępniła Pozwanemu (jako swojemu gościowi) lokal w zakresie odpowiadającym przysługującemu jej prawu posiadania, a gość nie wykraczał poza zakres takiego udostępnienia, bezpodstawne jest zarzucanie Pozwanemu, jakoby naruszył jakiegokolwiek prawa Powoda, w szczególności aby naruszył przepisy odpowiedniego działu Kodeksu cywilnego o ochronie własności (art. 222 i n. K.c.). Zwłaszcza, że Powód nie zarzucał, aby Pozwany korzystał z pomieszczeń, zamkniętych przez Powoda lub aby korzystał z przechowywanych w tamtych pomieszczeniach rzeczy ruchomych Powoda. Z uwagi na objaśnioną zasadę uprawnienia byłej żony do korzystania ze wszelkich części przeznaczonych funkcjonalnie do korzystania przez każdego ze współuprawnionych do lokalu (kuchnia, łazienka, przedpokój itp.), bez znaczenia w sprawie jest to, jak często używał tych pomieszczeń Pozwany, korzystając z gościny osoby uprawnionej.

Zdaniem Sądu, jeżeli Powód uważa, że jego była żona korzysta z lokalu w sposób sprzeczny z art. 206 K.c., w szczególności przez udzielanie noclegu osobie trzeciej oraz przez zezwalanie tej osobie na długotrwałe pobyty, w takim razie powinien ewentualne roszczenia z tytułu ochrony posiadania lub ograniczonego prawa rzeczowego kierować przeciwko byłej żonie. Dochodzenie wynagrodzenia od Pozwanego (w tym wypadku żądanie opłaty odpowiadającej stawkom najmu części lokalu) jest zupełnie bezpodstawne. Gdyby przyjąć – jako rzekomą normę prawną – tę zasadę, na której Powód oparł powództwo, należałoby ocenić, że z roszczeniami współwłaściciela rzeczy o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy musiałby liczyć się w szczególności

- pasażer nieodpłatnie podwieziony samochodem przez kolegę, będącego jednym ze współwłaścicieli samochodu, gdy drugi ze współwłaścicieli (np. żona kolegi) wytacza później przeciwko pasażerowi powództwo o wynagrodzenie za korzystanie z samochodu (np. wg taryfy za przewóz osób),

- przygodnie poznana kobieta nocująca u mężczyzny (lub mężczyzna nocujący u kobiety) – właściciela lokalu, gdy drugi ze współwłaścicieli (np. współmałżonek) wytacza później przeciwko takiemu gościowi powództwo o wynagrodzenie za korzystanie z sypialni (np. wg stawek noclegu w hotelu),

- gość weselny bawiący się i nocujący w domu weselnym na zaproszenie pary młodej, przeciwko któremu właściciel domu weselnego wytacza później powództwo o wynagrodzenie za korzystanie z części sali weselnej (np. wg ułamka stawki najmu sali) oraz pokoju gościnnego (wg stawki noclegowej).

Wybrane przez Sąd przykłady roszczeń nietypowych, a oczywiście bezpodstawnych, celują w wykazanie Powodowi analogicznie rażącej bezpodstawności jego roszczenia, opartego na zasadzie jednakowej i jednakowo oderwanej od cywilnoprawnych reguł ochrony własności.

Oddalając powództwo w całości Sąd orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1 K.p.c. Na zasądzoną od Powoda na rzecz Pozwanego sumę 1.217 zł złożyły się kwota 1.200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego wg wartości przedmiotu sporu wskazanej przez Powoda (k. 2), zgodnie z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461) oraz kwota 17 zł tytułem uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (k. 80).

Z tych wszystkich przyczyn, Sąd orzekł, jak w sentencji uzasadnionego wyroku.